

Citiți lecția din manual: *Studiu de caz: Holocaustul în România.*

Studiu de caz: Holocaustul în România

1. Definiție

Pogrom = masacruri și jafuri organizate împotriva evreilor, cu aprobarea tacită a puterii statale.

2. Spațiul românesc și „problema evreiască”

- secolul I - primele atestări despre prezența evreilor pe teritoriul românesc;
- secolele IV-XVIII - evreii s-au stabilit pe teritoriul Țării Românești (evrei sefarzi, originari din Spania), Transilvaniei și Moldovei (evrei așkenazi, originari din Galiția și Polonia), desfășurând o largă paletă de activități precum negustoria, cârciumăritul, cămătăria și meșteșugurile;
- 1859-1866 - a fost declanșat procesul de emancipare a evreilor din România, un rol important avându-l reformele adoptate în perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza;
- 1866 - după urcarea pe tron a lui Carol I, politica față de evrei s-a schimbat: în articolul 7 al primei Constituții românești s-a specificat că doar străinii de rit creștin au putut obține cetățenia;
- 13 iulie 1878 - în cadrul Congresului de Pace de la Berlin (Germania) s-a condiționat recunoașterea independenței României de modificarea Constituției din 1866 (Articolul 7) ⇒ drepturi pentru evrei;
- 1878-1914 - manifestarea unui sistematic antisemitism de stat: membrilor comunității evreiești le-au fost interzise o serie de profesii ⇒ emigrarea evreilor în Europa de Vest, S.U.A. și Palestina;
- 1916-1918 - soldații evrei s-au distins în luptele desfășurate pe parcursul Primului Război Mondial;
- 1919-1938 - situația evreilor din România s-a îmbunătățit după adoptarea Constituției din 1923.

3. Antisemitism și Holocaust (1938-1944)

- 10 februarie 1938-6 septembrie 1940 - perioada domniei autoritare a regelui Carol al II-lea a accentuat caracterul antisemitismului de stat, evreii fiind discreditați prin intermediul mass-mediei;
- 30 iunie 1940 - la Galați, a avut loc masacrul comis de forțele armatei naționale împotriva unor cetățeni români, evrei, care au dorit să treacă în Basarabia ocupată de U.R.S.S. (80-400 de victime);
- 1 iulie 1940 - la Dorohoi și Rădăuți, s-a desfășurat **pogromul** declanșat de militari români întorși din Basarabia (165-200 de victime printre soldații români de origine evreiască și evreii din zonă);
- 14 septembrie 1940-23 ianuarie 1941 - guvernarea legionară a urmărit „românizarea” întreprinderilor, prin concedierea muncitorilor evrei și înlocuirea acestora cu etnici români;
- 21-23 ianuarie 1941 - în paralel cu rebeliunea, legionarii au inițiat și condus cel mai mare și mai violent pogrom împotriva evreilor din istoria Bucureștiului: 120-140 de victime;
- 27 ianuarie 1941-23 august 1944 - în perioada guvernării mareșalului Ion Antonescu, situația evreilor din România a devenit dramatică: deportări în Transnistria, foamete, boli și execuții sumare;
- 27-30 iunie 1941 - la Iași, a avut loc pogromul în cadrul căruia au fost masacrați 14.000 de evrei;
- 26 iunie 1940-23 august 1944 - în perioada Holocaustului au murit 280.000-380.000 de evrei: în primele trei luni de război au murit 19.000 de evrei, iar peste 100.000 în Transnistria (1941-1942).

4. Genocidul rromilor și persecuția sașilor

- 1 iunie 1942-decembrie 1942 - guvernarea Antonescu a decis deportarea a 24.617 rromi (nomazi și stabili - nenomazi) din România în Transnistria, dintre care aproximativ 11.000 au murit;
- 23 august 1944-8 mai 1945 - în contextul trecerii României în tabăra Aliată, a fost rândul minorității germane (sasă) să fie persecutată, mulți sași fiind deportați în lagăre de muncă forțată din U.R.S.S.;
- 1947-1989 - în perioada comunistă populația rromă a fost sedentarizată forțat, iar sașii au emigrat în număr mare în R.F.G. (Republica Federală Germană).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

https://www.youtube.com/watch?v=-__Yrm5naWI

<https://www.youtube.com/watch?v=dL39A9CmWG8>

Fișă de lucru: *Studiu de caz: Holocaustul în România*

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„(...) În condițiile intensificării activității agenților sovietici și fricii colective de „iudeo-comuniști”, la Iași au avut loc incidente, în ziua de 29 iunie (1941), soldați și civili români, precum și unii militari germani atacând populația evreiască, foarte numeroasă aici (aproape jumătate din oraș). A doua zi două coloane militare românești au fost atacate cu focuri de armă (...) Militarii români, secondați de cei germani, au ripostat, trecând la execuții sumare.

(...) Autoritățile române au trecut la evacuarea rapidă a evreilor din Iași, în condiții inumane (aglomerări excesive în vagoane, lipsă de aer și apă, în condițiile unei temperaturi ridicate).

(...) Numărul celor morți în trenurile ticsite de cei evacuați a făcut ca, în final, câteva mii de evrei să-și piardă viața în ceea ce s-a numit <<pogromul de la Iași>> (...).”

(Florin Constantiniu, *O Istorie sinceră a poporului român*)

1. Enumerați, pe baza textului, motivele ce au fost invocate pentru declanșarea „pogromului de la Iași”.

2. Transcrieți, pe baza textului, condițiile în care au fost „evacuați” evreii din Iași.

3. Formulați, pe baza textului, un punct de vedere referitor la atitudinea armatei române față de evrei, în minim 5 fraze.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
3. Stoica, Stan (coordonator), Băluțoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
4. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
5. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
6. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
7. Hitchins, Keith, *România: 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 2017.
8. Guida, Francesco, *România în secolul XX*, Editura Cartier, Chișinău, 2019.
9. Duțu, Alesandru, *Armata română în război (1941-1945)*, Editura Enciclopedică, București, 2016.
10. Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Editura Polirom, Iași, 2005.
11. Ioanid, Radu, *Holocaustul în România: distrugerea evreilor și rromilor sub regimul Antonescu (1940-1944)*, Editura Polirom, Iași, 2019.

